HET VOLK

2 EXTRA

Vrijdag-zaterdag-zondag 14-15-16 augustus 1992

De lange weg naar Europa's piek: de Mont Blanc (2)

Niet op je benen maar op karakter haal je de top

BEREKEND RISICO

Jo De Ruyck

We zijn met z'n zevenen. Sommigen hebben nog nooit een besneeuwde berg van dichtbij gezien, voor anderen is het een logische volgende stap. Christine bijvoorbeeld, een 26-jarige vroedvrouw, kreeg vorig jaar de smaak te pakken tijdens een Alpenstage. Voor Ansfried, een 42-jarige architect, is het een jeugddroom. Toen hij een kleine jongen was wou hij op de hoogste berg van West-Europa staan. Zo hebben ook Bart, Koen, Stefaan, Danny en ikzelf onze redenen om de veeleisende klim langs de flanken van de Mont Blanc te beginnen. Mensen met een heel verschillende achtergrond, maar met één doel: de top. Himalaya-alpinist Jan Vanhees neemt ons samen met twee begeleiders mee om deze uitdaging aan te gaan. Uitputtend en niet zonder gevaar maar onder zijn leiding een „berekend risico". Het verhaal van de weg naar de top.

Die laatste meters voel je niet meer hoe kapot en koud je wel bent. Daar is de top en alleen dat is nu nog belangrijk.

Ansfried lijkt het door te hebben: van slapen komt in de berghut niet bijster veel.

Voor we wegrijden kijk ik nog snel even mijn rugzak na. Het ding lijkt wel twee keer zo zwaar als de vorige dagen, maar ik heb dan ook gepakt voor twee dagen, twee weertypes, twee hoogtes. Een t-shirt lijkt me voor de aanloop te volstaan, morgen zal ik voor de top misschien mijn isothermisch ondergoed nodig hebben. Niet dat het weerbericht dat meteen laat vermoeden want al weken-lang luidt het hier *grand beau*. Dat mooie weer verontrust ons wel een beetje. De warmte heeft flink wat ijs doen smelten wat het gevaar op lawines aanzienlijk verhoogt. Bovendien plannen we de afdaling over een gletsjer, een weg die ook al stukken veiliger is bij vriesweer.

Terwijl ik in het oude kabelbaantje van Les Houches stap, is afdalen echter mijn laatste zorg. Na de kabellift volgt nog een treintje waarna we op zo'n 2300 meter de eerste dag van de beklimming inzetten.

Een mijnheer die op z'n sandalen ook met het treintje is meegesukkeld, wenst me niet zonder enig medelijden in z'n stem, een prettige tocht. Ik ben daar zelf niet zo zeker van want mijn rugzak, volgestouwd met kleren, liters water en snoep, weegt als lood. Na amper een half uurtje stappen over een ongelukkig bergpad, gutst het zweet mijn rug naar beneden. Het is warm maar gelukkig blijft de zon wat versluierd achter schichtig voorbijgaande wolken.

Steenlawine

Het scenario van de vorige dagen herhaalt zich: na het eerste kwartier waarin je het knap lastig hebt, val je in een ritme waarin je benen automatisch lijken te gaan stappen. Je verdeelt je tijd tussen naar de punten van je schoenen kijken, van het landschap genieten, zeeziek worden van de schommelende derrière van je voorganger en aan andere dingen dan stappen denken. „Moet je doen als je moe wordt", heeft Jan Vanhees over dat laatste gezegd. Ik denk dan ook veel aan andere dingen.

Twee uur goed doorgepeesd en tien minuutjes pauze voor een slok. Ik heb vandaag extra water en Isostar meegenomen om vooral geen dorst te moeten lijden zoals in de afdaling van de Tacul, gisteren. Na nog eens een uur halen we onze pick-nick boven vlakbij de Refuge Tête Rousse. Terwijl ik met zicht op deze berghut *baguette* met kaas eet, wordt de stilte weer eens verscheurd door een donderende lawine. Een leuke attentie van de bergen want zo meteen moeten we door de *Grand couloir*, zowat de gevaarlijkste passage in de hele beklimming. Deze *couloir* of gang is een pakweg 50 meter brede schuifaf van stenen tussen twee bergkammen. Elk jaar verongelukken hier alpinisten, óf omdat ze geraakt worden door vallende stenen, óf omdat ze bij het oversteken van de *couloir* struikelen en naar beneden donderen. Het komt er immers op aan deze gevaarlijke plek in looppas over te steken om het risico op vallend puin te verkleinen.

Het ziet er niet naar uit dat er enig gevaar dreigt wanneer we in cordee door de couloir spurten, maar we zijn nog geen minuut uitgebijgd of van boven langs de graat beginnen andere alpinisten „Pierres, pierres!" te schreeuwen. Op hetzelfde ogenblik keilt een kanjer van een rotsblok voorbij, gevolgd door een regen van kleinere stenen. Op een schreeuw van Jan Vanhees duiken we met z'n allen op de grond onder onze rugzak, dekking zoekend tegen de steenregen. Zodra het geraas enigszins geluwd is, racen we verder de graat op. We hebben geluk gehad, realiseer ik me. Jan Vanhees schudt z'n hoofd: „Zo'n lawine heb ik hier nog niet eerder meegemaakt".

Geen koekoeksklok

Veel tijd om bang te zijn er is niet, ik voel alleen dat ik door al dat lopen flink op mijn adem heb getrapt. We kunnen boven op de *Aiguille du Gouter* al de berghut zien die op 3800 meter staat en dat betekent dat de adem bij zware inspanningen stilaan schaars wordt. Even doorbijten dan maar.

De hele kam naar de Refuge du Gouter toe, is een aaneenschakeling van rotsbeklimmingen die op arm- en kuitspieren wegen. Wanneer we ons tegen vieren, na ruim zes uur, op het platform van de berghut hijsen, is onze brits de eerste plaats die we opzoeken. Jan Vanhees heeft voor onze groep lang van tevoren slaapplaatsen gereserveerd, maar toch moeten we het stellen met zeven matrassen voor tien personen. Dat blijkt heel gewoon te zijn in deze *refuge* want meestal is de vraag groter dan het aanbod. Dat blijkt overigens na het avondmaal: de tafels zijn nauwelijks afgeruimd of een pak vermoeide lijven installeren zich al op de grond.

De berghut beantwoordt helemaal niet aan mijn romantische voorstelling van een overmaatse koekoeksklok ergens tegen een bergwand aangeplakt. De *refuge* is daarentegen een aluminiumkleurige bak die alleen van binnen is afgewerkt met hout. De slaapruimtes bestaan uit twee dubbele, tegenover elkaar liggende rijen matrassen. Comfortabel genoeg maar van slapen komt haast niets in huis. Niet alleen wordt een half bos bomen doorgesnurkt, de hele nacht klopt je hart als bezeten. Door het zuurstofgebrek slaagt je hart er niet in zijn normale ritme te vinden.

Toch gaan we meteen na het eten onder zeil. Veel soeps is het niet en Jan Vanhees had ons al precies voorspeld wat er op ons bord zou komen: noedels met een stukje vet vlees. „Iets anders heb ik hier nooit gekregen", herinnert hij zich. De prijs voor die kleffe hap mag er anders wel zijn: ruim 500 Bfr. De reden waarom ook een cola er 120 fr kost hebben we trouwens enkele keren voorbij zien vliegen. Van het tafelbier tot de portie kaas, alles arriveert per helikopter.

Wijn is er niet maar daar heeft Jurgen voor gezorgd. Het hele eind heeft hij een flesje in zijn rugzak meegezeuld en die inspanning wordt tussen de witte pieken bijzonder gesmaakt.

Kapot

Om negen uur kruip ik onder mijn deken, om tien uur lig ik nog naar het plafond te staren, om elf uur ben ik al tien keer op de andere zij gaan liggen en om middernacht krijg ik de slappe lach van dat snurkkoor zonder dirigent. Toch is het plotseling twee uur en voel ik gestommel om me heen. Blijkbaar ben ik dan toch even weggedoezeld. Een beetje verdwaasd kleden we ons aan en trekken naar de refter op jacht naar een kop koffie. Die krijg ik pas beet wanneer ik een droge korst allang naar beneden heb gemalen.

Iets voor drieën klikken we de touwen in de musketons en draaien we onze lampen aan voor de finale klim naar de top. Aan de 1500 van gisteren moeten we vandaag nog goed duizend hoogtemeters toevoegen voor we op heel Europa neerkijken. Dat is misschien wat veel gezegd want wat horen we? Niet de Mont Blanc maar wel een berg in de Kaukasus zou de hoogste van Europa zijn. De Elbroes steekt meer dan 5600 meter boven de zeespiegel uit.

De Elbroes zal me zorg zijn terwijl ik in het schijnsel van mijn hoofdlamp voetje voor voetje door de sneeuw sjok. Het is pikkedonker en ik kan naast me alleen de diepste afgronden raden. De weg naar boven wordt anders wel netjes uitgestippeld. Er moet zo'n man of vijftig al voor ons op weg zijn gegaan want langs de helling slingert zich een lint van zwakke lichtvlekjes. Ik loop als derde in de cordée na Stefaan en Jan Vanhees die de weg aangeeft.

Na twee uur mag de riem er even af. Iets drinken maar vooral warmere winddichte kledij aantrekken. Het is gaan waaien, we zitten in de buurt van de 4150 meter en de temperatuur neemt een duik. Samen met de kou neemt de vermoeidheid toe. Wat later passeren we de *Refuge de Vallot* maar in mijn vermoeidheid heb ik alleen aandacht voor mijn eigen, kleine, stapjes. Pas tijdens de afdaling valt de hut me op.

Nog 150 hoogtemeters of een klein uur scheiden ons van de top en we rusten voor het laatst. Ik ben kapot. Met ijzig koude handen zoek ik naar aspirine om mijn opzettende hoofdpijn en duizeligheid tegen te gaan. Het werkt. Mijn hart dreunt in mijn borstkas maar de pijn in mijn hoofd ebt weg. De laatste graat kom ik niet op mijn benen maar op karakter over, zo lijkt het wel. De beter getrainden van de groep hebben wat meer reserve, maar moe zijn ze zonder uitzondering.

Altijd haast

En dan is hij er. De top. Plots gaat het nergens meer bergop, plots blijkt er geen enkele piek nog hoger. Het is zes over zeven. De top van Mont Blanc is een behoorlijk groot koepelvormig vlak waarop behalve een vlaggetje ook een half afgebouwde vierkante iglo staat. Een schriel ochtendzonnetje, afgewisseld door misflarden, laat fragmenten van de omgeving zien. Is deze witte wereld waarin eigenlijk geen mensen thuishoren het mooiste dat ik ooit heb gezien? Wellicht wel. Is deze overwinning op de berg en op mezelf m'n zwaarste uitdaging geweest? Zeer zeker. Veel tijd voor filosoferen gunnen we onszelf niet. Alpinisten hebben altijd haast, heb ik al geleerd. Terwijl het kan, maken ze graag voort want de bergen zijn ongenadig. Het kan zó gaan sneeuwen, waaien, er kan mist of onweer opkomen.

Dit keer vind ik het nauwelijks jammer dat we niet langer op de top blijven. We gaan heel even op een kluitje zitten voor de groepsfoto maar dan port de kou ons weer aan tot beweging.

De afdaling tot de kabelbaan op 1900 meter duurt bijna zeven lange, lastige uren. Het grootste deel van de weg naar beneden leidt over een gletsjer die even mooi als verraderlijk is. Op lagere hoogten ligt de sneeuw er slapjes bij, zodat we bijzonder op onze hoede moeten zijn voor de spleten onder het verleidelijke sneeuwdek.

Hoe je het ook draait of keert, geeft Jan Vanhees toe, aan alpinisme zijn gewoon gevaren verbonden, maar je kunt ze wel tot een minimum beperken door een behoorlijke kennis van de bergen en vooral door geen ondoordachte toeren uit te halen. Wanneer we 's avonds terug zijn horen op de radio dat er alweer een alpinist verongelukt is op de Mont Blanc. De zoveelste sinds in 1786 dokter Paccard uit Chamonix en zijn helper Balmat voor het eerst de top haalden. Vanhees schudt z'n hoofd: „Ze zouden toch beter moeten weten, met dit warme weer moet je op die plek helemaal niet komen!" Welke berggids zei ook alweer: „La montagne n'est pas méchante, mais il faut la respecter"?

De beklimming van de Mont Blanc maakten we met Namaste, een professioneel geleide organisatie die avontuurlijke natuursporten organiseert. Eind augustus neemt Jan Vanhees opnieuw amateurs met een behoorlijke fysieke conditie mee voor een Mont Blanc-stage. De stage duurt zeven dagen en kost 17.850 fr plus berghutten en kabelbanen. Voor meer informatie kunt u terecht op nummer 015/51.78.78 van Namaste, Hazelaarlei 24, 2820 Rijmenam. Jan Hees speelt ook met de idee, ook eens amateurklimmers mee te nemen op de Everest, de hoogste top van de wereld. Wie daar iets in ziet kan ook met hem contact nemen.

In cordée over de graat van nauwelijks een halve meter breed die naar de top leidt. Jan Vanhees loopt voorop.

ZOMER '92